

Škajla vsak četrtek
in velja s poštino
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrť leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Delničniki katol. tis-
kovnega društva do-
birajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobó
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 70 h.

Rokopis se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 45.

V Mariboru, dne 9. novembra 1899.

Tečaj XXXIII.

O zemljedelskih potovalnih učiteljih.

(Deželnim poslancem v preudarek.)

Dandanes kmet ne more izhajati, če ne dela racionelno, to se pravi, če ne sili vsake pedi zemlje, da mu daja kolikor sploh možno, in če tega ne razume doseči z najcenejšimi sredstvi.

To spoznavši, so zastopniki ljudstva temu le poskrbeli takozvane potovalne učitelje in sicer na deželne stroške, ki gredó tje, kjer jih želé, ter v vsaki stroki zemljedelstva podavaje učé tiste, ki jih pridejo poslušat.

Gotovo bolje, nego nič, ali pravo vendar ni; mnogo več vredna je volja ljudskih zastopnikov, nego pa te naredbe uspeh. Le pogledimo si stvar natančneje! Potovalni učitelj gre navadno tje, kamor ga pokličejo. Kaj pa tam, kjer ga ne želé? Ali ga tje ni treba? Nam se zdi najbolje, ker je tam ljudstvo za racionelno zemljedelstvo še brezbrizno in na taki stopnji zemljedelstva, da se v njem želja po strokovnemu pouku še niti ne oglašá. Radi tega gotovo potovalnega učitelja nikjer ne ignorirajo, ker jim je pouk odveč. Tudi se opazuje, da so taki shodi mnogo slabše obiskovani, kakor si zaslužijo. Potovalni učitelj vendar ne pride jemati, marveč le dajati, in sicer čisto zlato, pa zastoni, in vkljub temu se njegov poduk malo uvažuje. Kar pa tej naredbi jemlje, rekli bi, skoro vso vrednost, je to, da je pouk teoretično predavanje pri mizi. Po tem učnem načinu se še ni nikdo ničesar naučil. Če bo

črevljarski mojster svojemu učenčku le pravil, kako se čevlji dela, ali ga bo ta-le kedaj znal zbiti? Učenček v vsakem posameznem slučaju mojstra vpraša, ta mu pokaže, on poskuša posnemati in zopet mojstru delo pokaže, da izvé, je-li delal prav ali ne. Ta ali podoben način pouka vidimo povsod, kjer se gre za tó, da se kdo kaj nauči, le za potovalnega učitelja in kmeta ne velja. Ta predavajočega učitelja poslušá, in recimo, da ga verno poslušá in vse odobrava, na koncu predavanja še tudi sklene, to ali ono po novem nasvetu storiti, ali doma se nasveti radi tega ali onega ne izvršujejo. Kaj ga ovira? Ali je kaj pozabil, kar je slišal, ali ne ve, kako bi se to naj pri njem izvedlo, kar je učitelj z ozirom na občne razmere svetoval, ali si ne ve preračunati, bi se li, kar se je v občé svetovalo, pri njegovih razmerah obneslo ali ne, ali pa ga mine trdna volja, itd.; nato ga nihče več ne priganja in vse ostane pri starem. Potovalni učitelj je lepo govoril, dosegl pa ni nič, in kmet je pouk z deželnim davkom plačal, koristi pa ima od njega le presneto malo, najčešče pa nobene. In končno še nekaj, kar jemlje itak malovrednemu pouku zadnjo trohico vrednosti. Bralno društvo bi naj priredilo veselico. Sestavlja se vspeored: ogovor predsednikov, poročilo tajnikovo in blagajnikovo, tombola, par komadov petja — vspeored je še prekratek, ko bi še kaj bilo! Potovalni učitelj naj pride in nekaj pové; kaj, to je vsejedno, da je le vspeored mnogobrojniši. Učitelj se naprosi, učitelj pride, učitelj govori, ali fantje in dekleta in žene in otročaji že težko čakajo, da bo učitelj končal

in se začela mnogo lepega obetajoča tombola, nemirno med seboj kramljajo, možje pa hvallijo dobro vino, ki ga krčmar toči; učitelj začne postajati nevoljen, ker se njegova beseda nikamor ne razume, on konča, občinstvo ploska, potovalni učitelj odide in doma zabeleži v poročilu do svoje oblasti zopet jedno predavanje, in oblast je jako zadovoljna, da za povzdigo kmetijstva toliko stori! Takih predavanj je, da ne rečemo preveč, dobra polovica. Mar ni res?

Dokazali smo, da običajni pouk potovalnih učiteljev ne velja nič. Ravno tako nedvomno pa je tudi, da je slovenskemu kmetu strokovno višje izobraženega človeka treba, da ga uči in vodi. V tem hipu se spominjamo specijelno rajhenburskega okoliša proti Koprivnici. Kako malo se iz istega rodovitnega sveta prideluje, kako slabo se izrablja gruda, vkljub temu, da trpi prebivalstvo najhujo revščino! Po našem prepričanju bi se potovalnih učiteljev naj nastavilo več in sicer za jeden, oziroma dva okraja, če sta manjša, po jeden tak mož. Ta bi imel hoditi od kmeta do kmeta, mu na licu mesta svetovati, mu preračunjati, mu kazati, in zopet priti ter se prepričati, kako se je svet izvedel. Včasih bi učitelj tudi vse kmete sklical, kadar bi se mu to zdelo treba, toda ne v gostilno, ampak pod kmetsko streho. Na tak način bi se kmetijstvo na Spodnjem Štajarskem, katero bi poprek lahko najmanj še enkrat toliko dobička dajalo, kakor dandanes, moralo povzdigniti. In vsak okraj bi svojega strokovnega učitelja lažje plačeval, kakor pa sedaj ves Spodnji Štajar jednega.

Listek.

Konec sveta dne 13. novembra?

Bojazljiva človeška bitja so zadnje dni polna strahu. Zona jih obletava, srce jim bije nemirno, sapa jim zastaja, kadar se spominjo na dan 13. novembra letošnjega leta. Kaj pa bo dne 13. novembra? «Konec sveta!» se nam odgovarja. Nekateri pravijo to iz šale, drugi pa s svetim strahom, s polno resnostjo. Nekateri hočejo počakati «konec sveta» v veseli družbi pri kupici rujnega vinca ali penečega piva, drugi pa doma med štirimi stenami z molekom v roki, vtopljeni v pobožno molitev. Kdo ima prav? Kaj se bo dne 13. novembra v resnici zgodilo? Ali bo res konec sveta?

V noči od 13. na 14. dan novembra letošnjega leta pribeži naši zemlji zvezda repatica nasproti, zadene za našo zemljo skupaj, jo obsuje s svojimi utrinki ter jo ovije s svojo meglo. Tako trdijo mnogi zvezdoslovci, ki poznajo tok nebesnih teles. Toda nahajajo se tudi zvezdoslovci, ki zatrjujejo, da se v noči 13. novembra naša zemlja z repatico niti ne bo srečala, kajti repatice ali kometi vsled svoje rahle vsebine in majhne vihtilne

moči vedno spreminjajo svoj prvotni tir, njih pota so toraj nepreračunljiva. A recimo, da dne 13. novembra vendar zadene komet ali zvezda repatica ob našo zemljo. Ali bo potem dne 13. novembra konec sveta?

Bodimo mirni, tudi v tem slučaju ne bo konca sveta! Naša zemlja je že mnogokrat, mnogokrat zadela ob komete ali repatice in vendar še stoji, še se suče v svojem starem, tisočletnem tiru. Tudi v tekočem stoletju se je to že pripetilo. Leta 1819. je šla naša zemlja skozi sredino neke repatice in nič se ji ni zgodilo. Tudi l. 1823. je zadela zemlja ob repatico, pa se ji tudi nič ni zgodilo. Leta 1873, dne 20. julija, na koji dan se bodo marsikateri naših čitateljev še spominjali, je šla naša zemlja tesno mimo tedanjega komete, a zemlji se ni nič zgodilo in niti enemu človeku se ni skrivil las. Ker je naša zemlja torej že tolikokrat zadela skupaj s kakim kometom in je še vedno cela, vsled tega smemo sklepati, da tudi repatica dne 13. novembra ne bode nevarna za njo, ako sploh pride trkat ob našo zemljo.

Repatica, ki se bo prikazala dne 13. novembra, zvezdoslovcem ni neznana. Bila je zadnjikrat na našem obzorju dne 13. nov. l. 1866. Metala je velike utrinke od sebe, ki so leteli mimo naše zemlje. Zvezdoslovci so

zaznamovali ta komet, ker se je prikazal l. 1866. z imenom «komet l. 1866.»

Rekli smo že, da je mogoče, da dne 13. novembra komet sploh ne zadene ob našo zemljo. Vendar če zadene, ali ta sunek ne bo tako mogočen, da vrže zemljo iz svojega tira, ali ne bodo vsaj utrinki požgali površja naše zemlje, ali ne bode megla škodljivo uplivala na naše ozračje? Tudi na ta vprašanja lahko popolnoma pomirljivo odgovorimo.

Sunek na noben način ne bo tako mogočen. Vsaka zvezda repatica sestoji namreč iz trdih snovij ali utrinkov in iz meglene zmesi. Da meglena zmes ne bo sunila zemlje iz njenega starega pota, je razumljivo. Trde snovi ali utrinki pa niso ne tako veliki niti ne prihitijo s tako močjo ob zemljo, da bi mogli uplivati na tok zemlje. Pomisliti moramo, da je največji komet (vsaki komet sestoji iz mnogih utrinkov, ki niso v trdni zvezi med seboj), 5000krat manjši od naše zemlje. Sunka se torej ni treba bati.

Kaj pa goreči utrinki? Ali ne bodo požgali površja zemlje? Mogoče, da dne 13. novembra ne pade noben utrinek na našo zemljo, ampak da se bo drvila zemlja le skozi kometovo meglo. Pa če tudi res prileti kak utrinek na zemljo, tedaj ne bo požgal površja cele zemlje. Mogoče, da prileti ravno ob kako poslopje, ob kakega poedinega, člo-

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikoriij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, ki vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača „Kava“ in „Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda.“

Dobiva se povsod. 9

Zaloga pri **Ivan Jebačinu v Ljubljani.**

Zelo velika zaloga in nizke cene.

Priporočam svojo popolnoma novo sortirano zalogo: novošegnega suknja za moške in dame, vse vrste porhanta, oksfortov, posteljnine, perila, robcev, miznih prtov, servietov, bele in barvane tkanine, vsake vrste srajc, hlač, šalov, zimskih robcev, pletenih nogavic, volnenih in svilnatih robcev in vsakovrstne podlage. 1-10

Obilnemu obisku se priporočujoč, sem udani

Matevž Stergar,

V Gosposkih ulicah 11, k „Zvezdi“ v Mariboru.

Lepe podobice s črnim okvirom kot spominki za v molitev priporočene ranjke.

Primeren tisek na drugi strani oskrbimo hitro in lično.

100 kosov od 80 kr. do 1 gl. 80 kr.

K obilim naročilom se priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Trgovina s papirjem in galanterijskim blagom v Ptuju zraven glavarstva

priporoča slav. občinstvu in prekupovalcem veliki izbor kovčkov platnenih in usnatih, denarnic, pip lesenih in porcelanastih, denarnic, ustnikov, cevi zd pipe, žepnih nožev, škarij, nožev in vilic, žlic, britev, očal, šivank, igel za lase, glavnikov, krtačic, mila, parfumov, harmonik kakor tudi šila, dret, špagovine itd.

Dalje različnih krtač, remen in pasov, gumbov, brošk, prstanov in rinčic.

Istotam dobiva se lepi pismeni, kancelijski konceptni, svilnati in barvani papir, kovertov in vizitnic v vseh velikostih, prodaja se po zelo ugodni ceni.

Zaloga tiskovin, molitvenih in šolskih knjig. — Na veliko znižane cene, zunanja naročila se možno točno odpošiljajo. Priporoča se z velespoštovanjem

3

J. N. Peteršič, Ptuj.

Najboljše strune za citre, gosli, kitare in tamburice.

Stomšekove

„PRIDIGE OSNOVANE“

glavnih spisov šesta knjiga.

Ravnokar je dotiskana in se začne te dni razpošiljavati.

Obsega v srednji 8° za uvod: «Vaje cerkvene zgovornosti» str. 1—150. — Potem I. del «Pridige ob nedeljah» (50) str. 51—248; II. del «Pridige ob zapovedanih praznikih» (20) str. 251—306; III. del «Pridige ob cerkvenih godovih» (12) str. 309—348; IV. del «Pridige ob godovih svetnikov sploh» (commune sanctorum) (52) str. 351—450.

Skupa 114 pridig izborne vsebine.

Cena broširani knjigi s poštnino je 4 K.

Dobiva se v „tiskarni sv. Cirila v Mariboru“ pa tudi po vseh drugih slovenskih bukvarnah.

Umetno-obrtna delavnica

cerkvenih kamnoseških in podobarskih del

kamnoseka **J. F. PEYER-ja** priseženega izvedeneca v Mariboru,

Kokoschnegg-Allee, Hilariusstrasse, Carneristrasse.

Izdeluje altarje, prižnice, obhajilne mize, krstne kamene, okna, itd. itd.

Tudi prevzema mere prostorov za omenjene predmete, kakor tudi originalne načrte.

Posebno se bavi z napravo nagrobnih spomenikov. Prav velika zaloga dogotovljenih novih nagrobnih kamenov od peščenega kamena, mramorja, granita in sijenita.

Solidna postrežba in prav nizke cene. 40

Vse stroje za poljedelstvo. Vnovič znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. **Sušilnice** za sadje in zelenjavo. **Škropilnice** proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Aparate za sumporavanje lozov.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav.

Slamozreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah **Stiskalnice** za seno in slamo ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

Ig. Heller na Dunaju,

II/2 Praterstrasse 49. 16-20

Zastopniki se iščejo. — Ceniki brezplačno.

— Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati. —

Na prodaj

nov in močen kovaški meh pri F. Schlosser, Zg. Polskava.

Na prodaj!

Močna štalaža z 69 predalčki za špicerijo z vsem potrebnim orodjem in tudi nekaj blaga se proda pri F. M. št. 20. v Malivesi p. Moškanjci.

Učenec

ki se želi krojaštva učiti, sprejme se takoj pri **Fran Lukmanu v Kranjski gori.** Zmožni petja imajo prednost.

Občinski tajnik!

Službo občinskega tajnika želi sprejeti večletni občinski praktikant.

Naslov pove upr. tega lista.

10 tisuč

cepljenega trsja na podlagi rip. portalis in rupertis Monticola različnih sort kakor: Mosler, Välschriezling, Portugieser beli, Sylvaner, Veltliner, Trunta, in Beli rafol 1000 komadov 180 kron, tudi imam 4000 komadov divjakov riparia portalis 1000 komadov 16 kron. Trte se bodo oddajale ali jeseni ali pa spomladi prihod. leta in so dobro ukoreninjene in zaraščene ter za vsako trto jamčim. — Oglasiti se je vsaj do novega leta pri gospodu 1-5

Anton Slodnjak, trtničarju v Juršincih pri Ptuj.

Mlinar

Če bi v mariborski okolici ali kje drugod na Slov. Štajarskem na majhni vodi potrebovali mlinarja za prihodnje leto, sem na razpolago. Kdo? Pove upravništvo «Slov. Gosp.» 1-2

Poslanci! Gospod Zoff je še vedno med Slovenci!

Zaloga manufakturnega blaga na debelo in drobno. Najnižje cene.

Kje je v Mariboru po ceni? V Dravski ulici št. 4, pri Adolfu Wessiaku.

Velika zaloga suknenega, platnenega in vsakovrstnega modnega blaga

za moške in ženske obleke, vsake vrste štofov, kamgarnov, kašmirjev, perkalov in satinov v vseh barvah od najcenejše do najfinejše vrste, navadnih in svilenih robcev, gorke srajce, manšete, zavratnike itd.

Blago je iz prvih in najboljših tovarnih in ni preležano, vendar pa lahko vsacega prav ceno postreže 1-6 uđani trgovci Adolf Wessiak.

Vožnje karte
in
tovorni listi
v

Ameriko.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antwerpna naravnost v Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od visoke c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje radovoljno

Red Star Linie, Dunaj IV., Wiednergürtel 20,
ali

Julij Popper, Bahnstrasse 8, Innsbruck. 34

Za pranje pri boleči koži pri

Ljudem in živalih

ni boljšega sredstva, nego

Schichtovo patentno milo

(trdo kalimilo)

z znamko laboda.

varstvena znamka.

V obče je znano, da je to milo najboljšo sredstvo čistiti
volneno in svilnato robo,

ter da prav lepo pere pri najmanjšem trudu in največji varčnosti obleke belo perilo. To milo dvakrat več izda, kakor vsako drugo. — Če se v kakem kraju ne prodaje, obrni se naravnost do tvrdke, ki pošlje za 2 glđ. 50 kr. franco po celi Avstriji in Ogrski zavoje po brutto 5 kgr. 3-8

Jurij Schicht, Aussig a./Elbe, tovarna mila, sveč in olja.

Največja tovarna teh izdelkov v Evropi. — Schichtovo patentno milo je bilo na internacionalni razstavi na Dunaju 1894 odlikovano z zlato kolajno.

Janez Schindler,

Dunaj III., Erdbergstr. 12,

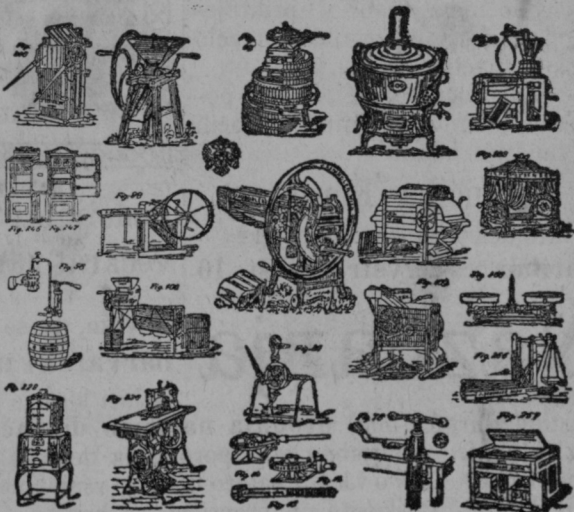
pošilja zastoj vsakemu cenilniku v slovenskem jeziku. V tistem se nahaja več ko 300 podob različnih strojev in orodja za poljedelstvo, obrt in hišne potrebe. Cene nižje, kakor povsod drugod. Pošilja se na poskušnjo. Reelna postrežba se jamči. Plačila prav ugodna. Solidni krščanski prekupci se iščejo.

Janez Schindler,

c. kr. 13-18

lastnik privilegij.

Dunaj III., Erdbergstrasse

Razglas.

Posojilnica v Mariboru odda svojo gostilno v »Narodnem domu« v Mariboru v najem (zakup).

Natančne ponudbe o obsegu in pogojih najma pozvedeti je v pisarni gospoda dr. Jerneja Glančnika v Mariboru.

Ravnateljstvo.

Razglas!

«Posojilnica v Mariboru» podeli za šolsko leto 1899/1900 iz ustanove rajnega gosp. Franca Rapoca visokošolcem devet štipendij v znesku po 150 glđ.

Pravico do teh štipendij imajo dijaki slovenske narodnosti, posebno iz mariborskega in šoštanjskega okraja in tudi taki, ki se po dovršenih naukih pripravljajo za stroge skušnje v dosego doktorata.

Prošnje za štipendije, obložene s krstnimi listi, spričevali uboštva, spričevali o skušnjah in z indeksi vložiti naj se pri

Posojilnici v Mariboru do
20. novembra t. l.

V prošnji naj se tudi omeni, uživa li prosilec že od drugod kako podporo in v katerem znesku. Maribor, 29. oktobra 1899.

Ravnateljstvo.

Oznanilo!

Dne 2. januarija 1900 se začne polletni poduk na **deželni podkovalni šoli v Gradcu** in odda se pridnim in potrebnim kovačem 10 dež. štip. po 50 glđ. s prostim stanovanjem, kolikor še bo prostora v zavodu; po tem še od več okrajnih zastopov enako po 50 glđ.

Pogoji so 18-letna starost, zdravje in krepka vzrast, domovinska pravica na Štajarskem, dobra dovršena ljudska šola in delovanje vsaj dveletno kot podkovalni kovač.

Vrh tega se mora še vsak prosilec v reverzom zavezati, da bode dovršilvi pouk, podkovalno obrt najmanj tri leta na Štajarskem, oziroma v tistem okraju, od ka-

terege bi štipendijo prejel, kot mojster ali pomočnik izvrševal.

Prošnje z reverzom, s krstnim in domovinskim listom, s spričevalom o zdravju in o šolskem pouku, z učilnim pismom, delalsko knjigo ter s spričevalom o premoženju in obnašanju, naj se vložijo pri deželnem odboru najdalje do konca

novembra 1899

Kovači, ki jim ni toliko za štipendijo, kolikor samo za pouk, pa se naj z dokazom 18-letne starosti, dobro dovršene ljudske šole in delalskega poleg učilnega lista, dveletnega delovanja v kovačnici v prvih treh dneh poučevanja pri ravnatelju šole oglasijo. Gradec, 7. novembra 1899.

Štaj. deželni odbor.

92 hrastov

se bo prodalo v ponedeljek dne **13. novembra t. l.** ob 8. zjutraj, (ako bo vreme ugodno, sicer dan pozneje) v Mestnem vrhu pol ure od Ptuja. — Več pove konvent oo. minoritov v Ptuj.

Zašel!

Iz občine Bučečovci na murskem polju je prve dni meseca julija odšel človek z imenom Markovič Filip.

Taisti je slaboumen in navadno ne ve in ne pove pravega imena in kraja, od kod da je. Postave je srednje, star 58 let, odšel je bosonog, a mogoče da je kje kako obuvalo ali obleko si izprosil.

Ako bi kdo kje na tega človeka naletel, je uljudno prošeno, da to naznani občini Bučečovci, pol. okraj Ljutomer, pošta Križevci na Štajarskem, ali pa Franc Stiblerju, posestniku ravno tam.

Županija Bučečovci

dne 6. novembra 1899.

Na prodaj.

Hiša, v kateri je trgovina mešanega blaga, prodaja c. kr. tabaka in pismenih znamk. Stoji na najlepšem prostoru in v denarnem kraju blizu šole in med dvema cerkvama brez konkurence. Več pove **Franc Golčer v Čadramu p. Oplotnica.** 1-3

Umetno

stavbarsko-klesarski obrt Murnikovih naslednik.

Anton Gajser,
lastnik.

Kaiserstr.-The-
atergasse št. 18.
Obstoji že
42 let.

Karol Kocijančič,
klesarski mojster.

v Mariboru.

Izdelujejo se umetelni altarji, prižnice, krstni kameni, kipi, mavzoleji, grobišča itd. po lastnih in tujih načrtih. Velika zaloga gotovih nagrobnih kamenov od mramora, granita in sienita.

Priznana nizke cene. 20